

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र – ३

विषय:- भारतीय समाज (भाग-१) (SC-303)

दिनांक: १४/१२/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन)

(४०)

१. प्राचीन व आधुनिक भारतीय समाज जीवनातील सामाजिक व्यवस्थेची माहिती लिहा.
२. ब्रिटिशपूर्व काळातील भारतातील ग्रामीण समाजाची आर्थिक वैशिष्ट्ये व आर्थिक व्यवस्था स्पष्ट करा.
३. ब्रिटिशकाळात भारतातील शेती क्षेत्रात कोणते बदल झाले ते स्पष्ट लिहा.
४. भारतातील विवाहसंस्थेचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन)

(३०)

१. भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. ब्रिटिशकाळातील भारतीय समाजात प्रशासन व्यवस्था कशी होती ते स्पष्ट लिहा.
३. भारतातील लोकसंख्या नियंत्रणावरील उपाययोजनांची माहिती लिहा.
४. भारतातील जातीव्यवस्थेतील प्रमुख वैशिष्ट्ये लिहा.
५. पारंपारिक भारतीय जातीव्यवस्थेत परिवर्तन घडवून आणण्यास कोणते घटक कारणीभूत ठरले?

प्रश्न ३ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. अस्पृश्यता निर्मुलन
२. वैदिक धर्म व बौद्ध धर्म
३. लोकसंख्या व सामाजिकशास्त्र यांतील संबंध
४. भारतातील कुटुंबसंस्था व कुटुंबाचे बदलते स्वरूप

Translation in English

Sub: Indian Society (Part-I) (SC-303)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Explain in detail the ancient Indian and modern Indian social life.
2. Illustrate on the economic characteristic of Rural life and its economic system in pre-British period.
3. Which changes took place in Indian Agricultural sector during British period?
4. Discuss on the changing nature of marriage institution.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Explain in detail the features of Indian population.
2. Explain the administrative system in Indian society during British period.
3. Write on the remedial measures of population control in India.
4. Illustrate on the main features of caste system.
5. Which are the factors that helped to bring about changes in the traditional Indian caste system?

Q.3. Write short notes (Any Two) (30)

1. Describe on eradication of untouchability
 2. Vedic Religion and Buddhism
 3. The relationship between population and sociology
 4. Brief note on Institution of family in India and its changed nature
-